

THE CRITICAL

RESEARCH & DESIGN

PIRMO ETAPŲ ĮTRAUKIMO SESIJOS

2024 m. gegužės 30 d.

Nuotrauka: Renata Kilinskaitė

Currently residing Kęstučio g. 32,
Vilnius,
Lithuania

Igyvendintos įtraukimo sesijos su:

- ▶ vietos bendruomenė (kovo 7 d.)
- ▶ suinteresuotosiomis šalimis (balandžio 24 d.)
- ▶ atsakingomis institucijomis (gegužės 7 d.)

Įtraukimo sesija su vietos bendruomene

Sesija su vietos bendruomene

- ▶ Gyvai dalyvavo apie 26 dalyviai + KNNPD (Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija) atstovai. Virtuali renginio transliacija vyko YouTube kanale.
- ▶ **Temos:**
 - KNVP tikslai ir rengimo procesas;
 - Gyventojų požiūris į Kuršių nerijos išskirtines visuotines vertes bei jų vertingąsias savybes;
 - UNESCO pasaulio paveldo vietovės Kuršių nerijos vizija 2031 m.

Sesija su vietos bendruomene

Diskusijos dalyviai pabrėžė, jog:

- ▶ stipri ir vietos išskirtinumą suprantanti bendruomenė yra Kuršių nerijos pasaulio paveldo vietovės išsaugojimo garantas;
- ▶ šalia gamtos, paveldo ir krašto savitumo išsaugojimo, taip pat svarbu numatyti priemones, kurios yra susijusios su tinkamų sąlygų gyvybingoms bendruomenėms burtis kūrimu (švietimo, sveikatos, kultūros sistema ir paslaugos, paskatos jaunoms šeimoms kurtis Kuršių nerijoje).

Esminiai gyventojų kuriamų Kuršių nerijos 2031 m. vizijų motyvai siejosi su:

- ▶ gamtos išsaugojimu, aktyvia ir gyvybinga bendruomene bei susitarimo, tarp skirtingų suinteresuotų šalių Kuršių nerijos valdymui, atsiradimu.

A photograph of a weathered wooden boat resting on a sand dune. The boat is made of dark, aged wood and has a rope tied to its bow. The background shows rolling sand dunes under a clear, blue sky at sunset. The lighting is warm and golden, casting long shadows across the sand. Sparse, dry grasses are scattered across the dunes.

Įtraukimo sesija su suinteresuotosiomis šalimis

Sesija su suinteresuotosiomis šalimis

- ▶ Dalyvavo 24 dalyviai + KNNPD atstovai.
- ▶ Dalyviai buvo iš įvairių kultūros, nevyriausybinių sektoriaus organizacijų: Lietuvos jūrų muziejaus, Nidos meno kolonijos, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro, Klaipėdos universiteto, Neringos miesto tarybos ir savivaldybės, Juodkrantės bendruomenės, Nidos kultūros ir turizmo informacijos centro, architektūros įmonių ir kt.
- ▶ **Temos:**
 - KNVP tikslai ir rengimo procesas;
 - esminiai aspektai, į kuriuos reikėtų atsižvelgti rengiant KNVP iš skirtingų sričių perspektyvų;
 - Kuršių nerijos – UNESCO pasaulio paveldo vietovės – 2031 m. vizija.

Sesija su suinteresuotosiomis šalimis

Diskusijos dalyviai pabrėžė, kad svarbu:

- ▶ atsižvelgti į vystomus ar planuojamus projektus, kurie gali daryti neigiamą poveikį Kuršių nerijos būklei;
- ▶ sutarti dėl bendros kraštovaizdžio išsaugojimo vizijos (kurie elementai yra saugotini, o kuriuose galima kaita);
- ▶ skirti pakankamai laiko ir resursų architektūrinių sprendimų planavimui, rengti architektūrinius konkursus bei stiprinti visuomenės švietimą paveldo klausimais;
- ▶ išgryninti bendrą Kuršių nerijos identitetą bei viziją, kuri turėtų apimti skirtingas Kuršių nerijos vertes;
- ▶ skirti daugiau dėmesio vietos bendruomenių įtraukimui ir švietimui, stiprinti institucijų bendravimą su bendruomene bei atsižvelgti į bendruomenės poreikius saugant vertybes.

A night landscape featuring a starry sky with the Milky Way visible, a sunset over a body of water, and sand dunes in the foreground. The text is centered over the image.

Įtraukimo sesija su atsakingomis institucijomis

Sesija su atsakingomis institucijomis

- ▶ Dalyvavo 18 dalyvių.
- ▶ Diskusijos metu buvo atstovautos šios institucijos: KNNPD, Aplinkos apsaugos departamentas, Klaipėdos miesto savivaldybė, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Valstybinė kultūros paveldo komisija, Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, Neringos savivaldybės taryba, asociacija „Klaipėdos regionas“.
- ▶ Kiti kviesti dalyvauti atstovai iš: Valstybinės miškų urėdijos, Neringos savivaldybės, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos, Kultūros paveldo departamento.
- ▶ **Temos:**
 - KNVP tikslai ir rengimo procesas;
 - Įvairių institucijų veiklos sritys ir jų ryšys su Kuršių nerijos verčių bei vertingųjų savybių išsaugojimu / vietovės valdymu;
 - Pagrindiniai Kuršių nerijos – UNESCO pasaulio paveldo vietovės – iššūkiai, kurie turėtų būti sprendžiami KNVP.

Sesija su atsakingomis institucijomis

► **Diskusijos metu dalyviai atkreipė dėmesį į šiuos iššūkius, kuriuos reikėtų spręsti KNVP:**

- Tarpinstitucinio bendradarbiavimo stoka
- Bendradarbiavimas su Klaipėdos uostu
- Kultūros paveldo apsauga
- Ryšys tarp gamtos ir kultūros paveldo
- Turizmo srautai
- Institucijų kompetencijų ir žinių stoka
- Pasiruošimas krizėms
- Kuršių nerijos gamtos apsauga
- Intensyvėjanti laivyba ir uostelių plėtra
- Duomenų apie vietovės būklę prieinamumas ir naudojimas

Pirmo įtraukimo etapo rezultatai

Kaip naudojama surinkta medžiaga?

- ▶ Identifikuotos pagrindinės temos, kurios dalyvių nuomone turėtų atsispindėti KNVP vizijoje;
- ▶ Identifikuotos probleminės sritys ir skirtingiems veikėjams aktualūs klausimai, kuriuos reikia įvertinti rengiant veiksmų planą ir konkrečias priemones;
- ▶ Surinkta medžiaga perduodama skirtingų sričių ekspertams, jų įvertinimui.

Vizijos elementai

- ▶ Išsaugota Kuršių nerijos gamta bei krašto savitumas ateities kartoms;
- ▶ Aktyvi ir įsitraukusi į gamtos ir kultūros paveldo puoselėjimą bei išsaugojimą Kuršių nerijos bendruomenė;
- ▶ Tvariai vystomas turizmas;
- ▶ Tvari vietovė, kurioje išlaikyta žmogaus bei gamtos harmonija;
- ▶ Darniai valdoma vietovė.

Į ką svarbu atsižvelgti rengiant veiksmų planą?

Išsaugota Kuršių nerijos
gamta, paveldas bei krašto
savitumas ateities kartoms

- ▶ Atsižvelgti į vystomus projektus, kurie gali turėti neigiamą įtaką Kuršių nerijos gamtai ir paveldui ir atlikti poveikio aplinkai bei paveldui vertinimą;
- ▶ Grįsti sprendimus duomenimis - vykdyti mokslinius tyrimus, augalijos, gyvūnijos ir invazinių rūšių stebėseną, stebėti klimato kaitos daromą įtaką;
- ▶ Išlaikyti vietovės ramybę, unikalią gamtą ir darną, kas yra ypač svarbu vietos bendruomenei ir kitoms suinteresuotosioms šalims (tam tikrais atvejais, vengti kaitos);
- ▶ Užtikrinti aiškesnį laivybos taršos reglamentavimą;
- ▶ Suteikti įstatyminės bazės išimtis Kuršių nerijos vietai;
- ▶ Kurti priemones įveiklinti kultūros paveldą;
- ▶ Peržiūrėti įstatyminę bazę susijusią su povandeniniu paveldu;
- ▶ Organizuoti architektūrinius konkursus tiek planuojant naujus pastatus / erdves, tiek atliekant rekonstrukcijos darbus.

Į ką svarbu atsižvelgti rengiant veiksmų planą?

- ▶ Įtraukti vietos bendruomenę į gamtinės aplinkos saugojimą, supažindinti visuomenę su priimamais sprendimais;
- ▶ Skatinti KNNPD patariamąjį vaidmenį bendraujant su gyventojais vietovės saugojimo klausimais (patariamasis vs. reguliuojantis vaidmuo);
- ▶ Kurti paslaugas ir reikiamą infrastruktūrą bendruomenei gyventi ir kurti Kuršių nerijoje (sveikatos, švietimo, susisiekimo ir kt. infrastruktūros vystymas, lengvatos jaunoms šeimoms įsikurti);
- ▶ Įtraukti naujakūrių bendruomenę į Kuršių nerijos saugojimo procesus, supažindinti ją su vietovės vertybėmis.

Aktyvi ir įsitraukusi į gamtos ir kultūros paveldo puoselėjimą bei išsaugojimą Kuršių nerijos bendruomenė

Į ką svarbu atsižvelgti rengiant veiksmų planą?

- ▶ Atlikti turizmo poveikio Kuršių nerijai analizę, įvertinant galimus turistų srautus Kuršių nerijoje;
- ▶ Kurti priemones skirtas vietovės sezoniškumo suvaldymui;
- ▶ Puoselėti lėtą darnų turizmą; naudojantis turimais ištekliais plėtoti kurortinę veiklą;
- ▶ Išgryninti bendrą vietovės viziją turizmo klausimu. pvz., Neringos turizmo forume kalbėta, kad buvimas UNESCO paveldo vieta yra pagrindinė Kuršių nerijos vertė, tačiau praktikoje tai ne visuomet matyti.

Tvariai vystomas
turizmas

Į ką svarbu atsižvelgti rengiant veiksmų planą?

- ▶ Vystyti infrastruktūrą susijusią su alternatyviais judėjimo būdais (vandens keliai, dviračiai);
- ▶ Skatinti visuomenę naudotis ekologišku transportu (pvz. nemokamas viešasis transportas);
- ▶ Išsaugoti vietovės ramybę (renginių klausimas, kiek ir kokių vyksta).

Tvari vietovė, kurioje
išlaikyta žmogaus bei
gamtos harmonija

Į ką svarbu atsižvelgti rengiant veiksmų planą?

Darniai valdoma
vietovė

- ▶ Atrasti bendrą sutarimą tarp skirtingų institucijų dėl Kuršių nerijos vizijos ir vietovės valdymo, aiškiai identifikuoti atsakomybes;
- ▶ Sukurti tarpinstitucinę grupę (su darbo planu ir veikiančią tęstinai), kurios tikslas - spręsti kylančias Kuršių nerijos problemas bei valdymo iššūkius;
- ▶ Sukurti priemones skatinančias bendradarbiavimą tarp Klaipėdos uosto ir Kuršių nerijos vietovės valdyme dalyvaujančių institucijų (įtraukti ir LR susisiekimo ministeriją);
- ▶ Peržiūrėti Kuršių nerijos valdyme veikiančių institucijų funkcijas, siekiant sumažinti funkcijų dubliavimąsi;
- ▶ Numatyti priemones skirtas Kuršių nerijos valdyme dalyvaujančių institucijų darbuotojų kvalifikacijos kėlimui / kompetencijų tobulinimui;
- ▶ Parengti Kuršių nerijos vietovės apsaugos strategiją krizių / nenumatytų situacijų atveju (pvz. karas, stichinės nelaimės).

THE JACITORO

RESEARCH & DESIGN

Currently residing Kęstučio g. 32,
Vilnius,
Lithuania